

חוק ההסדרים: למה אתה כל-כך חשוב ולמה כולם מפחדים ממך

חוק ההסדרים נכנס לחיים הציבוריים אי שם בשנות ה-80 של המאה הקודמת כדי להילחם בהיפר אינפלציה • מאז כל ממשלה התאהבה במקבץ החוקים הזה עד שהוא הפך לחלק מהחיים של כולנו • אז למה כולם מפחדים ממנו?

[ניצן כהן](#), 19/3/2025, 16:33, **ישראל היום** עודכן 19/3/2025, 17:34

תקציב המדינה וחוק ההסדרים לשנת 2025 יעלו בקרוב להצבעה בקריאות שניה ושלישית בכנסת. אבל חוק ההסדרים, שהוא נפרד מהתקציב הוא החלק הבעייתי, המסוכן והשנוי במחלוקת.

אם כן מהו חוק ההסדרים: חוק ההסדרים הוא למעשה מקבץ של חוקים שאמורים לטפל בהסדרים חוקיים שנלווים לתקציב המדינה. כך למשל אם רוצים לשנות דרך לחישוב מס וצריך לחוקק את השינוי הזה בחקיקה ראשית כי הוא משפיע על התקציב, מצמידים את החוק הזה לעוד חוקים מהסוג הזה ומעבירים אותם בחקיקה בקצב מהיר מאוד.

כך למשל כשרצו לחוקק את החוק שמטיל מס על "רווחים כלואים", הוא היה אמור לעבור בחוק ההסדרים, אבל בגלל שהממשלה הבינה שהיא לא יכולה לחוקק את חוק התקציב וחוק ההסדרים ב-31 בדצמבר 2024 כי אז היא תפסיד כסף (לא ניתן להטיל מס רטרואקטיבי אלא רק מהיום בו חוקק החוק המתאים) ולכן החוק הזה נכלל בחוק ההסדרים, אבל הוא פוצל לצורך הצבעה.

כעת הממשלה רוצה להחריג את המורים במערכת החינוך החרדית מההסכם בין ההסתדרות למדינה, במסגרתו אמורים להפחית את השכר לכל עובדי השירות הציבורי. כאן צריך לעשות את זה בחקיקה שכן המדינה חתמה על הסכם ומה שגובר על הסכם, זה חוק. לכן ההחלטה הזו נכנסת כחוק בחוק ההסדרים.

חוק ההסדרים נולד אי שם בשנות ה-80 של המאה ה-20 והוא נולד כצורך להתמודד עם היפר אינפלציה שהגיעה בשיאה ל-400% בשנה. כדי להתמודד עם אינפלציה כזו (ואנחנו אפילו לא יכולים לתאר איך נראית מדינה כמו ישראל עם אינפלציה תלת-ספרתית) היה צריך ללכת לתקציב אחד כולל, דרמטי שיכלול שורה ארוכה של שינויי חקיקה כדי להדביר את האינפלציה.

הממשלות שכיהנו אז, היו צריכות את כל הידיים של הקואליציה ולכן ניצלו את גודל השעה (שכל חברי הכנסת נמצאים בכנסת), שהממשלה מפעילה את כל הלחצים הנדרשים על חברי הקואליציה. וככה ניתן לשנות את המבנה הכלכלי בסעיפים דרמטיים בתקציב במקשה אחת.

למה כולם חוששים מחוק ההסדרים? פשוט, הוא נותן המון כוח לקואליציה שיכולה לשנות סדרי עולם באמצעות קובץ החוקים הזה. בדרך כלל הוויכוחים הגדולים נסובים סביב "ההליך התקין" וזה אומר שיש חוקים שהם כל-כך משמעותיים שצריך לקיים דיונים ארוכים עליהם ולכן הייעוץ המשפטי של הכנסת מנסה להוציא את החוקים האלה מחוק ההסדרים, כדי שלחברי הכנסת יהיה הליך מסודר לדון בחוקים האלה.

הממשלה רוצה בדיוק הפוך. לחוקק את כל החוקים שהיא רוצה דרך חוק ההסדרים וככה למנוע דיונים מעמיקים ופרטניים על כל חוק בנפרד מה שמטשטש את עולם הפרדת הרשויות ומחליש את הדמוקרטיה הפרלמנטרית שנהוגה כאן בארץ הקודש.

כך או אחרת, זה חוק ההסדרים ובקליפת אגוז גם המחלוקות שנסובות סביבו.